

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 16. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto SIA [..] un AS [..] (turpmāk abi kopā – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 59/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt Komerclikuma 406. pantu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90. un 105. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei.

Pieteikumā ietverts prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 90. un 105. pantam. Savukārt iespējamais prasījums vērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam pieteikuma tekstā formulēts pretrunīgi. Tomēr pieteikuma prasījuma daļā šāds prasījums nav formulēts. Pie šādiem apstākļiem Satversmes tiesa nav tiesīga pati pēc savas iniciatīvas izvēlēties formulēt šādu prasījumu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 90. un 105. pantam ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot apgalvojumu, ka ir aizskartas tieši pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta

pirmās daļas 4. punkts kopsakarā ar 19.² panta sestās daļas 1. punktu prasa pieteikumā juridiski pamatot, ka tieši apstrīdētās normas neatbilstība katrai augstāka juridiska spēka tiesību normai izraisa pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka jēdziens „aizskar” ietverts likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no sūdzības vispārības labā. Tas prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. apakšpunktu*). Persona ir tiesīga vērsties Satversmes tiesā tikai tādā gadījumā, kad pastāv tieša saikne starp šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā apstrīdēto tiesību normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

6.1. No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji ir noslēguši darījumu, ar kuru AS [...] nodod prasījuma tiesības no sev piederoša zemes gabala SIA [...] (*sk. pieteikuma 1. pielikumu*). Pēc šī darījuma noslēgšanas SIA [...] ir izmantojis šīs prasījuma tiesības, tostarp vērsoties vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka apstrīdētā norma aizskartu AS [...] pamattiesības, proti, apstrīdētā norma AS [...] ir piemērota vai kā citādi radījusi tai nelabvēlīgas tiesiskās sekas.

Līdz ar to pieteikums attiecībā uz AS [...] neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā un 19.² panta pirmās un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6.2. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka SIA [...] vērsās tiesā ar prasību par zemes nomas maksas parāda piedziņu, tomēr šī prasība tika apmierināta tikai daļēji. Vispārējās jurisdikcijas tiesas ir norādījušas, ka, atbilstoši apstrīdētajai normai, šādi prasījumi izriet no komercdarījuma, tāpēc tie noilgst triju gadu laikā. Tomēr SIA [...] uzskata, ka uz likuma pamata pastāvošas nomas tiesiskās attiecības nevar uzskatīt par komercdarījumu, tāpēc tām būtu jāpiemēro desmit gadu noilguma termiņš. Turklāt šajā jautājumā pastāvot pretrunīga tiesu judikatūra, proti, tiesas nepamatoti un nemotivēti esot mainījušas judikatūru apstrīdētās normas piemērošanā. Līdz šim tiesas bija norādījušas, ka uz zemes

piespiedu nomas tiesiskajām attiecībām nav piemērojams apstrīdētajā normā noteiktais prasības noilguma termiņš.

Tomēr pieteikumā ietvertie argumenti pēc būtības attiecas uz apstrīdētajā normā ietvertā vārda “komercdarījumi” iztulkošanu. Taču Satversmes tiesai likumā nav noteikta kompetence vērtēt, vai valsts institūcijas tiesību normas attiecībā uz iesniedzēju piemērojušas pareizi (sk. *Satversmes tiesas 2003. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2002-20-0103 secinājumu daļas 7. punktu*). Satversmes tiesa nevar pārvērtēt tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2011. gada 13. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2011-15-01 7. punktu*). Augstākajai tiesai ir būtiska loma tiesību normu interpretēšanā un piemērošanā Satversmei atbilstošā veidā (sk. *Satversmes tiesas 2012. gada 6. jūnija sprieduma lietā Nr. 2011-21-01 12. punktu*). Satversmes tiesa arī ir atzinusi, ka tiesnesim ir tiesības citā lietā šaubu gadījumā izvēlēties citādu, konkrētās lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem atbilstošāku tiesību normas interpretācijas rezultātu. Ja minētā uzdevuma izpildes labad nepieciešams atkāpties no agrāk sniegtajām tiesu prakses atziņām, tad tiesnesis to ir tiesīgs darīt, taču tikai pienācīgi argumentējot savu viedokli (sk. *Satversmes tiesas 2005. gada 4. janvāra sprieduma lietā Nr. 2004-16-01 15. punktu*).

Vispārējās jurisdikcijas tiesas kompetencē ir izvērtēt, vai apstrīdētajā normā ietvertais noilguma termiņš ir piemērojams konkrētajai saistībai un komersanta prasījumam, tostarp, vai trīs gadu noilguma termiņš ir attiecināms uz zemes piespiedu nomas attiecībām, ja viens no tiesisko attiecību dalībniekiem ir komersants.

Tādējādi pieteikumā nav pamatots, ka tieši apstrīdētās normas iespējamā neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai Satversmes normai izraisa SIA [...] Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums attiecībā uz SIA [...] neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā un 19.² panta pirmās un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc SIA [..] un AS [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 59/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele